

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 2/12 - 39. årgang

REDAKTØRENS SPALTE

Vårens vakreste eventyr er i gang - på mer enn en måte. Etter en iskald april og mesteparten av mai måned eksploderte alt etter 20. mai. Påskeliljene, som tappert hadde sørget for et visst blomsterflor, fikk avløsning av syriner, rododendron, hvitveis, tusenfryd og flere andre.

Lønnsoppgjørene avløser hverandre. Trygdeoppgjøret kom tidlig, enda det skal baseres på andre oppgjør som ikke er i mål. Under 3%, ikke mye å skrive hjem om. De vi til en viss grad skal sammenligne oss med (minus en viss andel av tillegget fordi vi er gamle..) streiker nå for de vil ha minst 4%, de regner med at det får de som de sammenligner seg med. Statsministeren minner oss på at vi skal konkurrere med andre land i Europa som må skjære ned på lønningene, mens en streikende valgforsker repliserer at da var det jo konkurranseutsatte næringer som burde være måteholdne, ikke ansatte i stat og kommune.

Skoler og barnehager er stengt i hele byen, og hvem er det som tar seg av ungene? Jo, nettopp. Det er oss! Den ene dagen etter den andre går med til å holde tritt med mer eller mindre aktive guttunger. Mormor vakler mellom fristelsen til å la dem sitte i fred foran datamaskinen eller fjern-

synet, eller dra dem med ut på tur i det fine været. Samvittigheten vinner på bekostning av det en ellers skulle ha gjort, som for eksempel å skrive ned noen tanker til redaktørens spalte.

I morgen utvides streiken. Alle kommunale barnehager og alle skoler er stengt. Det er fare for at ungeflokken vokser. Søppelspannene står på samleplatsen like fulle som da de ble satt på plass i morges. Bensinkrise er etter sigende nær forestående på grunn av at noen loser streiker, så det er bare å hive seg i bilen og fylle opp tanken - i tilfelle en skulle få bruk for å kjøre lengre enn til butikken..... En tur med barnebarna kanskje, når vi nå en gang har sjansen midt i skoleuken.

Men - når Telepensjonisten nr 2/12 er vel i havn og streiken er over, da streiker jeg!

Hilsen Berit Nylund

Innhold:

Redaktørens spalte	s. 2	Trondheimspensjonister på	
Lederen har ordet	s. 3	Cruise i Middelhavet	s. 12
Lederkonferanse på		På besøk i Bergens nye	
Gardermoen	s. 4	hovedbrannstasjon	s. 14
Rogaland radio	s. 6	Sofus	s. 16
Med "lopper" i blodet	s. 9	Språket vårt	s. 17
Titanics trådløse forbindelser	s. 10	Foreningsnummer og adresser	s. 18
Trygdeoppgjøret 2012 ferdig	s. 10	Oldemorsblogg	s. 19
Minneord	s. 11	Landsstyret	s. 19
		Årsmøter Helgeland og Bodø	s. 20

Neste nummer av bladet kommer ut i oktober 2012. Frist for innsending av stoff er **12. september 2012**.

Redaktøren forbeholder seg retten til nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Fra Kulleseidkanalen på Bømlo. Foto Berit Nylund

Lederen har ordet

Av og til får jeg en mystisk følelse av å få tidligere tider i reprise. Situasjonen fører til refleksjoner over det som var og det som er blitt - har vi fått det bedre eller? Merkelige greier!

I tidligere tider var slagordet "det er dyrt å være fattig". Fritt fortolket var de fleste av oss enige i det og vår generasjon sparte og sparte, til hus og heim og litt for kommende dager som eventuelt kunne redusere vårt inntekter. Var store prosjekt med i våre planer, tok det som regel sin tid før prosjektet var gjennomført. Gleden var desto større når "drømmen" var blitt virkelighet! Det å sette barn til verden inngikk også i slike drømmer - med maksimum 3 måneders permisjon fra vår arbeidsgiver, måtte man nærmest alliere seg med en slektning eller finne en "tjenestepike" som kunne passe inn i heimen. Mor og far var også den gangen som hovedregel i lønnet arbeid og permisjon for mor utover de 3 månedene fikk man sjelden innvilget. Far ble jo i henhold til regelverket aldeles ikke definert som dugelig til å passe sitt avkomme!

Ja, vi sparte og priset oss lykkelig over lån i Statens Pensjonskasse og Husbanken. Heimen og barnekullene kom på plass - vi hadde kanskje ikke så mange materielle goder, men kjære leser - vi var harmoniske lønntakere og ytet vårt beste, både for arbeidsgiver og for samfunnet! Parolen var for de fleste; gjør din plikt og krev din rett!

Hva er så annerledes i dag? Det meste, for ikke å si at hele samfunnet er snudd rundt 360 grader!

Bankene løper fremdeles etter kundene og frister både med fond og store lån - renten er jo så lav at låntaker nesten får lånet helt gratis! Gratis er det nok ikke, men myten lever godt og ungdommen lar seg lure. Vår generasjon ble oppdratt til å tenke på alderspensjonen i tidlig alder. Dagens potensielle pensjonister har andre ting å tenke på - og ungdommens planer vil garantert få en knekk når pensjonsalderen inntreffer, hvis ikke planene for alderdommen er lagt i tidligere år!

Nå lever vi i et av verdens rikeste land med enorme beløp på bok - vi sparer og sparer og omverden anser oss virkelig som anderles landet. I forhold til tidligere tider så merker vi som bor i landet lite til den intense sparingen - vi opplever derimot at regjeringen sparer oss til fant!

Vi har simpelthen ikke råd til noe som helst - alle investeringer måles opp mot prisstigning og armod for fastlands - Norge. Lønnsforhandlinger er blitt en saga blott! Landets pensjonister er jo blitt så "dyre i drift" at de må skvises på alle bauger og kanter - det får da være grenser hva eldre mennesker kan få i påslag. De lever jo så mye rimeligere enn de yrkesaktive! For å bremse på kravene fra den eldre generasjon, innføres reformer som ikke bare er urettferdige, men også helt unødvendige etter min mening. Var det enda en viss rettferdighet i regjeringens uttallige beskjæringer av vår hardt opptjente alderspensjon - nei, da - her er det bare å forsyne seg - de eldre kan jo ikke streike! Derfor kan politikerne i sin beste alder vedta at pensjonistene skal få et fratrekk på 0,75 % fra den prosentatsen som de yrkesaktive oppnår i årlig lønnsvekst. Finansministeren er i storform og inndrar alt "som er løst" for å fylle på statskassen. Her må de ansvarlige pensjonistene også bidra - klart det - og dermed blir trygdeavgiften med et smil på 4,7 %!

Jeg liker på ingen måte det jeg observerer - budskapet blir ikke bedre om det fremføres med et bredt smil og i en hyggelig tone herr Finansminister!

Som tillitsvalgt for telepensjonistene kan nok de fleste av oss bære finansministerens påslag. Det er imidlertid noen pensjonister som opplever påslagene som store "innhogg" og derav merkbart redusert levestandard. "Brød" koster det samme enten du er rik eller fattig, men sistnevnte gruppe må kanskje kjøpe kun et halvt brød!

Tida går raskt og snart er årets trygdeoppgjør gått inn i historien. Den eldre generasjon påstås å ha litt redusert hukommelse - den påstanden kan vise seg å være en myte! Det skal i alle fall bli svært spennende å følge med Stortingsvalget 2013 - kan hende vi da sier takk for sist til våre økonomiske politikere! Uansett hukommelse eller ikke - til neste år tror jeg alle landets pensjonister vil bruke stemmeretten!

*Med vennlig hilsen
Anni Milward
Forbundsleder*

Lederkonferanse på Gardermoen

Foto: Karsten Karlsen

Over 30 representanter for lokalforeningene, de fleste ledere, møtte på ledersamlingen. I tillegg var landsstyret, gjester og redaktører tilstede. Været var nesten for fint, 25 grader og strålende sol.

Landsforeningens leder, Anni Milward, åpnet møtet og ønsket representanter og gjester velkommen.

Omsorgssjef i Vestre Toten, Randi Skare holdt et engasjerende foredrag om innføring av Samhandlingsreformen og hva dette betyr for tilbudet i helse- omsorgssektoren til kommunens innbyggere. 5 kommuner i Gjøvik-regionen har gått sammen for å gjennomføre Samhandlingsreformen på en hensiktsmessig måte til beste for innbyggerne. Det var et interessant innblikk i hva reformen betyr i praksis.

Neste foredragsholder var Harald Olimb Normann, generalsekretær i Pensjonistforbundet. Han gikk gjennom gangen i forhandlinger om trygdeoppkjøret. Et samlet storting har bestemt at trygdeoppkjøret skal følge lønnsveksten i arbeidslivet, men ha en prosent-

sats som er 0.75% lavere enn gjennomsnittlig lønnsvekst. Fra neste år er det ikke lenger forhandlinger om dette, men drøftinger. Han gikk ellers gjennom kravene til statsbudsjettet (gjengitt i forrige nr. av dette bladet) og mulighetene for å nå fram med disse kravene.

Norsk Pensjonistforbund er landets desidert største organisasjon for pensjonister.

Etter lunsj kom Berit Svendsen, direktør for Telenor Norge, på besøk. Hun snakket om dagens situasjon i telemarkedet. Mobile tjenester og bruk av Internett vokser i stadig økende tempo, mens antallet abonnenter med fasttelefon skrumper inn. Fra ca 2.4 millioner med fasttelefon på topp, er det nå ca 800.000 igjen. Avgangen er ca 17000 pr måned, eller rundt 100000 pr år. Det er derfor et tidsspørsmål når fasttelefoni må avvikles. Hun tipper ca 5 år under den forutsetning

Fra konferansesalen

Gruppearbeid.

at det finnes alternativt tilbud som er like bra over hele landet. Hun snakket ellers om utprøving av *omsorgsteknologi*, et felt der Telenor Norge ser store muligheter for effektivisering av omsorgssektoren. Det kan frigjøre menneskelige ressurser til mer personlig omsorg, på et felt der arbeidskraftbehovet er sterkt økende.

Resten av konferansen var viet gruppearbeid på praktiske temaer i forbindelse med drift av vår store organisasjon. Rapportering av medlemstall må være korrekt da dette danner grunnlaget for bl.a. offentlige tilskudd. Representasjon på landsmøter og hvor møter skal lokaliseres, var også et tema som ble diskutert.

Mange av deltakerne på samlingen gav uttrykk for at de hadde stort utbytte både av foredragene og av diskusjonene i gruppearbeidet. Skal en være med og drive pensjonistforeningen på lokalplan, er

det viktig med god informasjon om utvikling på felt som angår oss pensjonister. Det er også viktig å bli kjent med kolleger i landsstyret og i andre lokalforeninger. Det inspirerer og det gjør det lettere å utveksle erfaring og ideer.

Takk til landsstyret for en flott konferanse!

En engasjert forsamling

Rogaland radio - 100 år med historie og 50 år med drift

Rogaland radios (RR) historie starter med Bergen radio (BR) på Rundemanen. Der ble det bygget en mellombølge (MF) gnist-sender som stod ferdig i 1912. Den globale kommunikasjonen fra fastlandet til handelsflåten over kortbølge (HF) startet opp fra BR i 1927. I oppstarten var det ikke mer en ca. 100 skip i handelsflåten som var i stand til å benytte seg av denne nyvinnende, globale tjenesten. Tilbudet ble i 1951 utvidet til også å omfatte kortbølgetelefoni, noe som kan ha bidratt til at det ble en betydelig økning i kortbølgetrafikken utover 1950-tallet. På slutten av tiåret var over 1300 skip i handelsflåten utstyrt med kortbølgeradioer, og det ble årlig ekspedert over en halv million telegram og ca. 5000 samtaler over radiotelefoni. På grunn av at kapasiteten ved BR nå var sprengt, startet Televerket opp med bygging av ny mottakerstasjon på Flesland. Den nye flyplassen i Bergen satte en brå stopper for utvidelsen av BR, og Televerket måtte raskt starte opp med en ny utredning for å finne en passende lokasjon.

Jæren ble løsningen på lokalisasjonsutfordringene. 1. september 1960 var den nye mottakerstasjonen med ekspedisjonslokaler på Skjæveland i Sandnes klar til bruk. De gamle senderne på Rundemanen ble fjernstyrt fra Sandnes inntil den nye sendestasjonen på Vigre i Hå kommune ble ferdigstilt i 1961. Hele 45 ansatte med familier flyttet sammen med oppgavene fra Bergen-distriktet og ned til Jæren i perioden rundt den offisielle åpningen av Rogaland radio den 20. oktober 1961.

Det var endringen i teknologien som styrte

Antall ekspederte telegram holdt seg ganske stabilt fra 1957 og frem til trafikktoppen for telegram i 1967. Samtidig med dette begynte utprøvinger med radioteleks, og i 1964 ble den første radioteleksen installert ved RR for utprøving. Testsendinger ble startet opp mot skipene MT Bergeland og senere MT Berge Pilot. Selv om testene ga overraskende gode resultat, så var det noen svakheter med dette første systemet. I 1966 ble det installert en ny modell fra Phillips. Den store forskjellen var at dette utstyret hadde et in-

nebygget feilrettingssystem, et system for feilretting som vi fortsatt kan finne igjen i dagens internettprotokoller. Teleksen fungerte nå bra, og sommeren 1971 åpnet den offisielle telekstjenesten ved RR. Den nye tjenesten ble en umiddelbar suksess, og trafikken oversteget alle prognoser. Selv om mange skip gikk over til radioteleks, så var det oljevirksomheten i Nordsjøen som bidro mest til den store økningen i telekstrafikken på 1970-tallet. **Dette ble også målbart i kroner og øre med en omsetning på over 14 millioner kroner i 1978, for telekstjenester alene.**

Også for radiotelefoni over kortbølge var det en enorm vekst etter oppstarten av RR. Allerede tidlig på 1960-tallet viste skipsfarten stor interesse for å bruke radiotelefoni, og i 1967 ble bygget på Skjæveland utvidet for å få plass til egen telefonisal. Denne salen ble etter kort tid for liten, og noen år senere stod en ny og romsligere sal klar til bruk. Toppen for kortbølge radiotelefoni kom i 1981.

Mens teleks overtok for telegrafien, var det romalderen som skulle

Telegrafsalen på Skjæveland tidlig på 1960-tallet. I 1967 ble det i denne salen i gjennomsnitt behandlet 1,3 telegram per minutt, 24 timer i døgnet i 365 dager.

Gunnar Totland leser ut melding om nedstenging av Skjæveland.

begrense trafikken på radioteleks og radiotelefonti. Eik jordstasjon startet i 1976 opp med satellittkommunikasjon til oljeinstallasjonene på norsk sokkel. Eik ble i 1982, som første europeiske jordstasjon, operativ i INMARSAT-systemet. Systemet gjorde det mulig for skip å kommunisere via satellitt over hele verden, unntatt i pol-områdene. Satellittkommunikasjonen overtok gradvis for kortbølgetransmisjonen, og nedgangen ble betydelig fra midten av 80-tallet. I samme periode overtok mobiltelefonsystemene NMT 450 og 900 mye av den kommersielle VHF-trafikken ved kystavdelingen. På slutten av 80-tallet var nedgangen i trafikken så stor at det ble nødvendig med nedbemanning. Telekstjenesten og telegrafitjenestene over kortbølge ble lagt ned 1. desember i henholdsvis 1998 og 2000. Kortbølgetelefonien fulgte etter den 1. januar 2004.

Kystradioen

Stavanger radio (kallesignal LGQ) ble i 1963 nedlagt og gjenopprettet som kystavdelingen ved Rogaland radio på Skjæveland. Det er grovt sett denne delen av Rogaland radio som er gjenlevende i dag, og det er LGQ som er videreført som kallesignal. Rogaland er en av fem stasjoner i Telenor Maritim radio sin Kystradioavdeling. De øvrige er Tjøme radio, Florø radio, Bodø radio og Vardø radio.

Kystavdelingen hadde ansvar for nødtrafikk og kommersiell trafikk over MF, både for telefoni og telegrafi. De viktigste frekvensene var 500 kHz for telegrafi og 2182 kHz for telefoni. Samtidig med flyttingen til Skjæveland ble LGQ utstyrt med peileutstyr for MF. Dette var først og fremst for å kunne peile posisjonen til fartøy som sendte ut nødmeldinger. Peileutstyret har bidratt til å redde både skip og mannskap ved flere anledninger, men også dette er erstattet av nyere og bedre teknologi. Alle yrkesfartøy har i dag installert GPS-mottakere og tilhørende utstyr som til en hver tid viser oss hvor fartøyene er.

Utbyggingen av VHF-kystradiotjenesten startet opp fra midten av

1960-tallet. I 1965 fikk Rogaland radio det første kontrollbordet for VHF med kanal 16 og kanal 27 fra basestasjonen på Ullandhaug i Stavanger. I begynnelsen var det lite trafikk over VHF, men dette tok seg kraftig opp etter at kanal 16 fikk status som internasjonal nød-kanal.

Omlegging til GMDSS og oppstarten av kurscenteret

På siste halvdel av 1980-tallet kom de første signalene fra Televerket sentralt om at det var nødvendig med en omlegging og effektivisering av kystradiotjenesten. Dette på grunn av at den maritime mobile tjenesten måtte tilpasses et nytt internasjonalt nød- og sikkerhetssystem.

International Maritime Organization (IMO) og International Telecommunication Union (ITU) hadde allerede i 1979 bestemt at medlemslandene skulle starte en planleggingsprosess av et nytt internasjonalt nød og sikkerhetssystem som i framtiden skulle være uavhengig av morse. Systemet fikk navnet Global Maritime Distress and Safety System (GMDSS) og skulle innføres for samtlige konvensjonsskip fra 1. februar 1992 til 1. februar 1999. Men for at GMDSS skulle fungere måtte dette også tilpasses fra landsiden. Dette krevde en omfattende fornying av kystradiotjenesten.

Norge valgte tidlig å satse på GMDSS-utbygging langs kysten for VHF, MF og satellitt (Inmarsat).

Det kom også informasjon om at GMDSS skulle være uavhengig av morse og at radiotelegrafisten dermed ville bli overflødig ombord. Selv om telegrafisten ble overflødig, så ble det fortsatt stilt krav til utdanning for den som skulle være ansvarlig for radioutstyret ombord. For fartøy i global trafikk er dette omfattet av General Operators Certificate (GOC), som er et ca. 100 timers kurs i radiolære og GMDSS. Intern i Kystradioen ble det bestemt at radiooperatørene skulle utdannes etter denne modellen. Opplæringen ble lagt til et eget kurscenter ved Rogaland radio. Den interne utdanningen startet i 1993, og fra 1994 begynte kurscenteret å tilby GOC-utdan-

HM Kong Harald og HM Dronning Sonja i anledning åpningen av lokalene på Sola. Øvrige fra venstre: Kystradiosjef Jan Erik Steder, Kystradiooperatør Arne Bjordal, Radiobestyrer Alf Hindal og Kystradiooperatør Anna Storfjord. Foto: Rogaland radio

Rogaland radio flyttet inn i det nye bygget 1. september i 2003.

ning til navigatører i skipsfarten og radiooperatører på oljeinstallasjoner. Responsen fra næringen var god, og kurscenteret er fortsatt i drift i 2012. Operatørene ved kystradiostasjonene gjennomgår i tillegg et tre uker langt kurs, rettet mot driften av kystradiostasjonene.

Flytting og samlokalisering med Hovedredningssentralen

Bemanningen ved Rogaland radio ble redusert i takt med den synkende kommersielle trafikken. Etter hvert ble bygget på Skjæveland større enn driften krevde.

Brannen på "Scandinavian Star" påsken 1990 førte til diskusjoner og senere beslutninger om samlokalisering av hovedredningssentralene og kystradiotjenesten. Startingen besluttet at hovedredningssentralene skulle samlokaliseres med kystradiotjenesten, henholdsvis HRS Sør-Norge med Rogaland radio og HRS Nord-Norge med Bodø radio. Flere steder for samlokaliseringen var inne i bildet. Blant annet ble Rogaland radio på Skjæveland lansert. Telenorsenteret på Forus og "BP-bygget" ble utredet, men i august 2000 ble det tydelig at Justisdepartementet var stemt for et nytt bygg. (Sitat fra boken)

Samlokaliseringen med HRS er også betegnende for utviklingen av aktiviteten ved stasjonen. De siste årene har sikkerheten for de som har arbeidsplassen sin på havet blitt en større og større del av arbeidsoppgavene ved Rogaland radio. Samlokaliseringen har vært viktig for utviklingen av arbeidet Rogaland radio gjør i forbindelse med nødhendelser.

Den kommersielle delen av arbeidsoppgavene er kraftig redusert på grunn av den teknologiske utviklingen. Det er fortsatt noe trafikk over radiotelefon, og radioen ekspederer fremdeles skriftlige meldinger mellom skip og myndigheter. I tillegg er MEDICO-tjenesten fortsatt en viktig del av arbeidsoppgavene ved Rogaland radio. MEDICO er en ordning for sjøfarende som trenger medisinske råd over radio, telefon eller via e-post. I 2011 formidlet Rogaland radio ca. 1300 konsultasjoner mellom fartøy og legene ved Radio Medico ved Nasjonalt Senter for Maritim Medisin på Haukeland Universitetssykehus.

Det vil være behov for tjenestene som Rogaland radio utfører i overskuelig fremtid. Hvordan arbeidet skal organiseres har vært oppe til diskusjon og utredning tidligere. En utredning gjennomført på oppdrag fra Justisdepartementet i 2009 konkluderte med at den beste løsningen er at Telenor Maritim radio fortsatt skal ha ansvaret for driften av Kystradioen i Norge.

Trafikktall

Telegram

519.752 telegram var innom Rogaland radio i 1961. I snitt ekspederte Rogaland radio årlig over 500.000 telegram de 10 første driftsårene. 1967 var det travleste året med 680.000 ekspederte telegram. I 1999 ble det ekspedert 22.000 radiotelegram.

Radiotelefon

I 1963 ble det registrert ca 50.000 samtaler. Toppen for telefoni ble nådd i 1981 med 218.459 samtaler.

Radioteleks

Telekstrafikken nådde sin topp i 1984 med 872.401 takserte minutter, eller 184.848 skrivinger.

Årsverk

Ved oppstarten i 1961 var det 80 ansatte ved radioen. Dette økte jevnt frem til toppen på 183 årsverk i 1983. Fra midten av 1980-tallet begynte reduksjonen i antall ansatte. I dag (2012) er det 15 fast ansatte ved Rogaland radio. Kurscenteret og teknisk senter er ikke regnet med for 2012, siden disse er egne enheter. Totalt er det 22 personer som har fast stilling tilknyttet Telenor Maritim Radio på Sola. I tillegg er det sju pensjonister som velvillig stiller opp som vikarer på radioen og kurscenteret.

Referanse – Boken om Rogaland radio

All historisk informasjon er gjenfortalt eller sitert fra boken Rogaland radio 1961 -2011, som ble skrevet i forbindelse med Rogaland radios 50-årsjubileum høsten 2011.

Interesserte kan kjøpe boken ved å henvende seg på e-post til gorm.kluge@telenor.com eller telefon 51 68 36 48.

Boken koster kr 200,- inkludert forsendelse.

Ingrid: samler, syr, strikker, er assistent og mykje meir.

Med "lopper" i blodet

Ingrid og Sverre er klar til å ta med gjester i museet Foto: Bjarne Ulvang

"Det ånder en tindrende sommerduft henover Hardangerfjords vanne...." Ikkje heilt rett skildring av været då styret for Telepensjonistene i Bergen tidlig i mai hadde lagt styremøtet sitt til styremedlem Ingrid sitt rike i Hardanger. Snøen låg langt ned i liene og temperaturen var lite å skryte av. Kald vår til tross, vi kunne ane at sumaren var i emning. I tillegg til møtet skulle vi sjå på Ingrid og Sverre Haustveit sine museale samlingar. I Grimo har dei eit koselig gammalt hus i sjøkanten og museum i naustet.

Ingrid tok imot oss i full mundur med stilig antekk frå femtitalet og ditto hatt. Frå kjøkenet dufta det av nybakt brød.

Triveleg styremøte med noko attåt. Foto Berit Nylund

Etter utallige besøk på loppemarknad, auksjonar, Fretex og andre bruktutslag har dei bygd opp ei imponerende samling av "Antikviteter og Snurrepiperier". Her er alt!! Koppar og kar av mange slag, vakre fat, skåler av porselen og keramikk, fine glas, lampar frå svunne tider, spann, gryter, mugger, auser. Kort sagt alt du kan tenkje deg av husgeråd. Her er mange flotte bilete, til og med "Sigøynerpiken" og "Elg i solnedgang" har fått plass mellom meir seriøse innslag. Gamle klede som Ingrid har vaska og reparert - kjoler, kåper, skjørt, blusar og hattar. I tillegg er der masse strikkeklær. Noko nytt strikka etter gamle oppskrifter og noko gamalt: kofter, huver, labbar og sokker. Det blei ei vandring gjennom barndommens og ungdommens motar.

Der finst og ei samling med telefonapparat - ei heil lita telehistorie. Handarbeid av alle slag - dukar, puter og tepper pryder bord og benker. Det meste er kjøpt på loppemarknad, men noko er heimelaga.

Sverre har sett opp hyller og knaggar, reparert møblar, lampar og alskens tenkniske innretningar og stilt ut. Ein separator er full av blommar. Saman har dei laga ei flott utstilling som tar oss med på ei reise gjennom mange tiår.

Inne i stova heng dei på rekkje og rad på porselensfat med dei tre kongane Haakon, Olav og Harald, dronning Sonja, kronprinsparet og til og med svenskekongen. Elles er den trivelige stova møblert med ting som er kjøpt brukt og sett i stand. Gode og fine ting som passar i eit gammalt hus.

Ingrid har mange talent og er glad i vakre ting. Ho er flink til å sy, og innimellom loppe-

I museet. Foto Bjarne Ulvang

Fine gamle ting. Foto Berit Nylund

jakta får ho tid til å sy bunader. Det er ikkje få bunader ho har sydd eller reparert. Bunader har ein hang til å bli mindre med åra, då er Ingrid god å ty til. Vips så har ho trylla slik at bunaden passar perfekt og 17. mai er redda.

I tillegg til alt dette har ho i fleire år fungert som personleg assistent for ei dame som er avhengig av rullestol. Oppgåvene er hjelp til praktiske ting, køyring til lege, behandling, innkjøp, teater og konsertar. Felles interesse for handarbeid og husflid har gjort dette til mange trivelege stunder for begge.

Huset og naustet i Grimo er samlingsstad for familien - tre barn, svigerbarn og sju barnebarn. Det er eit eventyr for ungar i alle aldrar med masse spanande å leike seg med. Frå bryggja kan ein fiske og bade. Vener og kjende er alltid velkomne innom. Mange er dei som har stoppa hos Ingrid og Sverre på veg mellom aust og vest. Er siste ferja til Kvandal gått, er det råd med ei seng og.

Vi takkar for herleg lunsj med ferskt bakverk og for ein triveleg dag på denne flotte plassen.

Titanics trådløse forbindelser

Sixteen hundred lives were lost that might have been saved if the wireless communication had been what it should have been.

Tekst og foto Tormod Berger, Telemuseet.

Tuner på panserskipet Norge

Det var en sterk påstand som ble servert av The New York Times noen uker etter Titanics forlis 15. april 1912. Titanics apparat for trådløse telegrafi var sannsynligvis verdens beste, og likevel kan man spørre om det ikke var godt nok.

Eller - snakker vi om andre typer feil, som mangelfulle prosedyrer eller menneskelige feil?

Gnisttelegrafen

Italieneren Guglielmo Marconi oppfant i 1895 det første trådløse telegrafapparatet, noe han fikk nobelprisen for i 1909. Telegrafi via elektriske ledninger hadde man hatt i mer enn 50 år, og telefonen var også godt kjent. Marconi flyttet til England, og Marconis oppfinnelse ble meget raskt tatt i bruk både i marinen og i sivil skipsfart. Landstasjonene som ble bygget for trådløs telegrafi ble koplet sammen med det allerede eksisterende nettet.

Magnetisk detektor, torpedobåten Lom

Gnistsenderen bygger på prinsippet at en elektrisk gnist produserer radiobølger som ved hjelp av en antenne kan spres over lange avstander. Gnister kan koples av og på med en morsenøkkel, og var ypperlig egnet for morsesignaler med sine prikker, streker og mellomrom. Telegrafisten om bord ble ganske raskt kalt "gnisten", og den gang sprutet det praktisk talt med gnister når telegrammer skulle sendes.

Telegrafen på Titanic

Marconisenderen på Titanic ble regnet for å være ekstra kraftig, og antennen var konstruert for å sikre meget gode sambandsforhold. Titanic var også utstyrt med en batteridrevet nødsender. Telegrafistenes lokaliteter besto av tre rom; selve operasjonsrommet, et rom hvor den støyende gnistsenderen sto, og operatørens soverom.

TRYGDEOPPGJØRET 2012 FERDIG

Aldri har så mange gjort så mye for så lite vil jeg hevde etter årets trygdeoppgjør sier forbundsleder Anni Milward!

Etter dagens siste møte med regjeringen ble resultatet slik;

Nytt grunnbeløp (G) blir fra 1. mai kr 82.122,-. Det gir en økning på kr 2.906,- eller 3,7 %.

Løpende alderspensjoner (for oss som i dag har fylt 67 år) øker med 2,89 %.

Det er verdt å merke seg at grunnbeløpet, uførepensjon og alderspensjon under opptjening skal reguleres fullt ut i samsvar med lønnsveksten for de yrkesaktive. Lønnsveksten for yrkesaktive er beregnet til 3,67 % for 2012, men vil sannsynligvis bli mer når vi får endelig rapport fra utvalget til sommeren. Har vi eventuelt noe til gode når nye tall presenteres, vil dette bli tatt med i underlag og tall for trygdeoppgjøret for 2013. Som pensjonister etter "gammel" ordning skal vi som kjent ha 3,67 % lønnsvekst – med fratrukk av 0,75 %. Det har et enstemmig Storting bestemt!

Resultatet fra årets trygdeoppgjør viser med all tydelighet at Pensjonsreformen har begynt å virke.

For oss pensjonister ser jeg ingen grunn til å juble, men konkluderer med at vi heldigvis har beholdt dagens kjøpekraft pluss litt til. Jeg konstaterer at kravet til statsbudsjettet 2013, om likt minstefradrag mellom yrkesaktive og pensjonister, var meget betimelig så får fremtiden vise hvordan dette kravet blir håndtert av de rød grønne!

Trygdeoppgjøret er til å leve med for de fleste pensjonister. Bøndene bråker for tiden og truer med å velte regjeringen – kan hende blir det landets pensjonister som bidrar til regjeringskifte i 2013!

Titanic hadde to erfarne telegrafister om bord, Jack Phillips og Harold Bride. Begge var ansatt av Marconi-selskapet og leid ut til rederiet. De hadde fått en grundig opplæring, og alt tyder på at de gjorde en samvittighetsfull jobb om bord. Telegrafistene hadde satt opp en turnusliste som gjorde at utstyret var betjent 24 timer i døgnet. Telegrammene var tilgjengelig for alle som lyttet på den aktuelle frekvensen. Dette betød at man ikke kunne holde noe hemmelig i eteren, og det var krevende for operatørene å skille ut de telegrammene som var sendt til dem. Det var også problemer med interferens, dvs forstyrrelser forårsaket av at flere sendere opererte på nærliggende frekvenser. Dessuten var det ikke mulig å sende og motta meldinger samtidig. Rekkevidden for utstyret var garantert til 250 nautiske mil, men under gode forhold kunne man få kontakt med fartøyer som lå mer enn dobbelt så langt unna. Skipet hadde sporadisk kontakt med land, noe som muliggjorde utveksling av personlige telegrammer for passasjerene og selvsagt offisielle telegram fra skipets offiserer.

Utteksling av telegram 14. og 15. april

Det området som Titanic beveget seg inn i 14. april var et risikoområde for isfjell. Tidlig om ettermiddagen fikk Titanic et varsel om isfjell i nærheten, og utover kvelden kom det flere meldinger om is. Telegrafist Phillips bekreftet mottak av minst en av ismeldingene, men svarte senere at han var for opptatt med viktige telegrammer for passasjerene til å svare på flere varsler. Disse telegrammene ble formidlet via radiostasjonen Cape Race på Newfoundland, drøyt 300 miles unna, og han var opptatt med dette frem til kl 23 om kvelden, faktisk også etter at Titanic hadde truffet isfjellet.

Litt før midnatt skjønte kaptein Smith at det ikke var mulig å redde skipet. Han beordret telegrafist Phillips til å forberede en nødmelding, men han døde enda en halv time før han besluttet å sende den. Et kvarter over midnatt gikk det ut en kort melding, bestående av den gamle nødkoden CQD og skipets posisjon. Deretter ble det i en drøy time sendt en serie nødmeldinger fra Titanic med noen få minutters mellomrom, og for første gang i historien ble også den nye nødkoden SOS benyttet ved en skipsulykke. Flere skip besvarte anropene, og kapteinen på SS Carpathia la raskt om kursen og kjørte maskinene på full steam for å berge overlevende.

Det fantes flere skip i dette området, og flere av dem satte kursen

mot havaristen. Rundt kl 1 sendte Titanic også opp nødraketter, men disse ble ikke registrert av andre skip. SS Californian hadde stoppet like i nærheten på grunn av isproblemene, og telegrafisten hadde stengt for natten. Den siste meldingen ble sendt ut litt etter kl 2. Den lød: "SOS SOS CQD CQD Titanic. We are sinking fast. Passengers are being put into boats. Titanic."

De to telegrafistene holdt ut så lenge de maktet, men måtte til slutt hoppe i sjøen. Jack Phillips frøs sannsynligvis i hjel ganske raskt, i likhet med svært mange andre av de ca 1500 passasjerer og mannskap som mistet livet denne natten. Harold Bride overlevde, og ble reddet om bord i Carpathia som kom til stedet to timer senere. Da Californian ankom havaristedet ca kl 8 var det bare vrakdeler å se.

Etterspill og lærdommer

Det ble iverksatt flere høringer etter forliset, og Harold Bride, ble kjørt hardt under forhørene, hvor for øvrig Marconi selv var til stede. Det kom ikke frem noe som kunne tyde på tekniske feil på utstyret. Sett med ettertidens øyne kan man spørre om både teknikken og prosedyrene burde vært anderledes, og det ble også gjort. Den teknologiske utviklingen ga nye perspektiver. Nå var det USA som ledet an, og spesielt etter utviklingen av radiorøret fikk man helt andre muligheter for maritimt radiosamband. Rekkevidden økte, og man fikk en mye større fleksibilitet gjennom valg av flere frekvenser. Frem til Titanic-katastrofen hadde Marconi nærmest regjert som en konge over sitt gnistrende rike, med liten vilje til å slippe til folk som hadde bedre ideer om radiokommunikasjon. Mange år senere måtte han imidlertid innrømme at han hadde vært til hinder for den videre utviklingen. I hundre år har man spekulert på om en annen teknologi og mer gjennomtenkte nødprosedyrer kunne ha reddet flere liv den gang.

Minneord om Liv Johansen

Liv Johansen, vår kjære kollega og venn, døde 26. mars etter et kort sykeleie. Hun ville fylt 89 år 28. mars. Planen var at hun skulle reise til Kristiansund for å feire dagen sammen med sin tvillingsøster. Men slik gikk det ikke.

Liv var født i Vardø, tok telegrafskolen i Oslo. Etter det arbeidet hun flere steder i Finnmarka sammen med sin mann, Jarle, som også arbeidet i Televerket.

I 1971 kom hun og familien til Bodø, og både hun og Jarle fikk stilling i Televerket. Liv kom som et friskt pust fra Finnmarka. Etter en kort periode på telegraf ble det fellestjenesten, telesjefens forkontor, som ble hennes arbeidssted inntil hun ble pensjonist.

Liv var særdeles omsorgsfull og god kollega. Hun var alltid i godt humør, og hennes mange opplevelser i Finnmark i krigsårene var interessant å høre på. Ved siden av jobben var det huset i Fembøringsveien og fritidshuset i Misvær som opptok henne.

Som pensjonist var hun ivrig deltaker i tirsdagskaffen på Tusehjemmet. Da gikk hun ofte fra Bodøsjøen, sprek som hun var. Lite ante vi at noe alvorlig feilte henne. Hun vil bli savnet. I taknemlighet for hva hun var for oss alle, lyser vi fred over hennes lyse minne.

Kolleger v/Lilly (Urla)

TRONDHEIMSPENSJONISTER PÅ *Cruise i Middelhavet*

Cruisekaptein Ole-Johan Grønhaug fra Lofoten og hans mannskap på ca 1200 personer ombord i Adventure of the Seas tok vel i mot følget på 34 telepensjonister og ledsagere på cruise i det vestlige Middelhavet.

Pensjonistforeningen i Trondheim har hvert år gode reisetilbud til medlemmene. Felles opplevelse skaper godt fellesskap. I år var langturen en ukes cruise i det vestlige Middelhav. Fredag 27.april tok 34 telepensjonister og ledsagere av fra Værnes med morgentogflyet til Malaga i Spania. Der ventet en buss som tok oss til feriebyen Torremolinos. Etter vel 6 timers reise sjekket vi inn på hotell Cervantes hvor lunsj og en utmerket middag ventet oss.

Lørdag etter frokost busset vi inn til Malaga havn. Det var litt av et syn som ventet oss der. Royal Caribbeans cruiseskip Adventure of the Seas ruvet høyt med sine 14 dekk, klar til å ta i mot ca 3000 passasjerer. Men først var det sikkerhetskontroll og innsjekking av koffertene og folk. Køen var lang, men det var også innsjekkings-skrankene, så alt gikk rimelig kjapt. De cruisevante hjalp oss noviser med råd og dåd, godt støttet av reiseleder Tore fra Orklareiser og vår egen reiseansvarlig Gerd Grande. Alle var vel om bord til lunsj. På amerikansk vis var serveringen effektiv og mattilbudet gedigent. Og det må til når 3000 munnar skal mettes i løpet av en drøy time.

Kl 1700 la vi fra kai med kurs nordover mot Valencia som første stopp. Timene før middag brukte vi til å vandre rundt omkring på skipet og gjøre oss kjent om bord. Middagen ble servert ved vår faste bord i restaurant Vivaldi hver aften kl 1900. Rutinene rundt middagsserveringen var spesielle. Bordsjefen, en ung dame fra Filippinene, presenterte menyene og ga råd og anbefalinger om

rettene på spisekartet. Deretter kom vinkelneren og tok opp bestilling av vin, mens økelneren tok seg av de som ønsket øl og mineralvann. Når maten var servert, gikk vinkelneren høytidelig bordet rundt med en stor pepperkvern og tilbød alle en omdreining pepper. Og alle takket høflig ja, - fint skulle det jo være. Pepperkvernseremonien var nok ment som toppen av luksus.

Reiseruta var Malaga-Valencia- Civitavecchia -Florence- Ajaccio-Malaga. Alle stedene var det populære utflukter til severdigheter og med småshopping underveis. Vi fikk med oss utflukter til Roma, Pisa og Napoleons fødeby Ajaccio på Korsika. De som hadde gang- og fotproblemer sto gjerne over landturene og koste seg heller med rolig dager ved bassengene om bord. To dager var vi bare til havs og nøt sjølivets gleder over og under dekk. Om kvelden var det "galla-middag" og ekstra festivitas og underholdning under middagen.

Det var et pengeløst samfunn om bord. Alt vi kjøpte ble registrert via identitetskortet som vi fikk utlevert ved innsjekkingen. Alle priser var i amerikanske dollar, og det var nok å bruke penger på. En innholdsrik handlegate midtskips hadde mye å tilby. Der gikk det på merkevarer i klær, parfymmer, smykker, klokker og mye mer. Eget polutsalg var det også, men varene ble ikke levert ut før siste kvelden om bord. Passasjerene skulle ikke nyte andre drikkevarer om bord en det vi betalte for i barer og ved måltider.

Tårnet i Pisa er populært turistmål

Det manglet ikke på underholdningstilbud. Enarmede bandittmaskiner og toarmet pokerspill og rullett i skipets spillekasino var godt besøkt. En av pensjonistdamene vant glatt en neve dollar for en minimal innsats. Det var underholdning av varierende kvalitet hver kveld. I tre saler. Et forrykende isshow på skøytebanen fikk mange lovord.

Soldekkene var populære. Oppvarmete boblebad, svømmebassenger og solsenger var attraktive hvilestasjoner. Flere hundre solsenger sto til disposisjon for de solhungrige. Men soltimene var begrenset. Det var starten på cruisesesongen, og sola greide ikke helt å demme opp for nordavinden, så vi slapp å bli solbrente. Joggeløype, klatrevegg og treningsbane for golfere sto også til disposisjon på soldekkene. Vår eldste deltaker, Björg Overland på 82 år, var også den sprekeste. Hun gikk daglig alle trappene fra 2. til 14. dekk og var stadig å se i trimløypa. 87 trappetrinn fra bunn til topp tellet hun. Å ta heisene var ikke aktuelt for henne.

Kapteinen var norsk. Han het Ole-Johan Grønhaug og var fra Vestvågøy i Lofoten. Han hadde forlenget flyttet fra Norge og bosatt seg i USA. Ved en lukket mottakelse ombord med champagne og kanapeer som kapteinen holdt for velbeslåtte cruiseveteraner, fikk jeg sneket meg inn, selv om jeg var førstereisgutt. Jeg presenterte meg frimodig for kapteinen som norsk telepensionist og utsending for bladet Telepensionisten, og ba om å få ta et bilde av ham. Samtidig og slo jeg frampå om et lite intervju. Det må ha gjort inntrykk. Et par dager etterpå ble vår bordgruppe i spisesalen, invitert til lunsj og samtale ved kapteinens bord. Det var jo stor stas og ære for begge parter.

Ole-Johan startet karrieren som sjømann i 1959 som mannskap på bestefarens sjark. Etter noen år som fiskermannskap fikk han nok av å mate krabben på Lofothavet, som han sa, og gikk over til handelsflåten. Han savnet verken skreien eller Lofoten når han var på sine sjeldne Norgesbesøk. At Rosenborg var en fotballklubb hadde han knapt hørt om. Landkrabber kan spørre om så mangt, fortalte han. Et eksempel: -Går denne trappen ned eller opp? Kaptein Ole-Johan var en hyggelig og munter kar. Kapteinsjobben på Adventure of the Seas har han hatt et par år, men har vært ansatt som skipsoffiser og kaptein i Royal Caribbean siden 1976. Neste sommer kommer skipet til Norge. Det kommer da fra Island og skal innom Trondheim, Ålesund og Stavanger. Da bør vi gjøre gjensitt og invitere ham til lunsj i pensjonistenes gård Hornemandsgården! Alternativt kan byens nye storhotell Clarion like ved cruisehavna brukes. Det var mangt å spørre om, og han svarte villig. Besetningen var i høyeste grad internasjonal med ca 1200 personer fra 57 nasjoner.

Siste dag ombord var det billigsalg i butikkene. Med opptil '70 % Off' ble omsetningen livlig. Klokker, smykker, godlukt og klesplagg fristet damene, mens herrere heller blåholdt på betalingskortene sine. Vi har jo nok fra før. Regningen for alle utskielene sto i døra da vi tørnet inn. Da angret kanskje noen på kjøpelysten.

Kapteinen Ole-Johan Grønhaug

Vel tilbake i Malaga for avmønstring, var vi både cruisetrette og velfødde. De fleste syntes en uke i sus og dus var nok. Før vi busset ut til flyplassen for hjemtur, hadde vi tid til en runde i byens gater før vi endte opp til en munter avskjedslunsj med spansk tapas og rødvin. Orklareiser hadde gjort jobben sin, og folket var godt fornøyde og mette av overdådige middager og inntrykk. Og vel hjemme var det greit å slippe valgets kval med menykart og pepperkverning ved søndagsmiddagen.

Jahn Hassel

Husker du diktet fra Finse i forrige blad?

Ragnhild Dehli er leder i Telepensionistene Lillestrøm. Hun er datter til Sigurd Flatlandsmo som var arbeidsbesyrer fra Voss. Han var leder av laget som jobbet på Hardangervidda og bodde på Finsehytta. Ragnhild kan fortelle at det flotte diktet er skrevet av en i arbeidslaget som het Aasmund Lavik fra Eksingedalen. Han var dyktig med pennen og likte å skrive. Arbeidslagene bodde i perioder på linjehyttene, så det er ikke utenkelig at det finnes flere dikt skrevet av Lavik f. eks på Vatnahalsen eller Vikafjellet.

Besøk på Bergens nye hovedbrannstasjon

Berit Nylund

For få år siden fikk Bergen ny, flott hovedbrannstasjon. I mars var tema på medlemsmøtet til Telepensjonistene i Bergen omvisning på brannstasjonen, informasjon om brannvesenets arbeid og foredrag om sikringstiltak i hjemmet for eldre. Det ble et spennende og lærerikt møte.

Den nye brannstasjonen er imponerende. Bygget har 7000 kvm gulvflate over 4 etasjer og er sentrum for brannvesenets arbeid i Bergen og Nordhordland. Ca 200 ansatte har sin arbeidsplass her. I tillegg til dette har Bergen fire brannstasjoner i bydelene der beredskapsavdelingen har døgnbemanning.

Virksomheten er delt i tre hovedområder, Forebyggende avdeling, Beredskapsavdeling og Alarmsentral. Brannvesenets arbeidsoppgaver er langt mer enn å rykke ut til branner og ulykker.

Forebyggende avdeling

Brannvesenet jobber kontinuerlig med forebygging og opplysning på mange felt. Uten dette arbeidet ville vi nok hatt en langt farligere hverdag både hjemme, på jobb og ellers i samfunnet. Oppgavene er mange og viktige:

Feiing og tilsyn med fyringsanlegg i alle bygg er brannvesenets ansvar. Inspeksjon av sykehus, pleiehjem, overnattingssteder og forsamlingslokaler skal sikre at sikkerheten er god på slike steder. Brann teknisk saksbehandling og kontroll i forbindelse med bygging av skorsteiner, installasjon av varmeanlegg og ovner, kontroll med oppbevaring og salg av brannfarlige og eksplosive stoffer og varer. Salg og forsvarlig oppbevaring av fyrverkeri er det brannvesenet som saksbehandler og sjekker.

Plan- og regulerings saker i kommunene må følges opp, brannvesenet må se til at fremkommelighet for utrykningskjøretøy er god og at uttak for vann er tilgjengelig. Utredning etter branner er et viktig arbeidsområde. Å finne årsaken til brann og å evaluere innsatsen fra brannmenn og huseiere kan gi mye lærdom. Kunnskapen kan senere brukes til å hindre lignende situasjoner.

Beredskapsavdeling

Dette er den virksomheten vi alle forbinder med Brannvesenet. Alle smågutter har en gang latt seg imponere av brannmenn i full mundur i tøffe brannbiler med ulende sirener. I dag kan det vel hende at også en og annen jente tar mål av seg til å bli brannmann.

Beredskapsavdelingen har helkontinuerlig skift dvs at de er på vakt 24 timer i døgnet året rundt. Slik er det nok i de fleste byer, andre steder er det organisert med beredskapsvakter som blir ringt opp på jobb eller hjemme når de må rykke ut.

Brannmannskapene rykker ut ved branner, ulykker naturkatastrofer og redningsaksjoner av forskjellig slag.

I ledige stunder mellom utrykningene er det nok å henge fingrene i. Utstyr som er brukt på utrykning må stelles og pakkes slik at det igjen er klart til bruk. Reparasjon av utstyr må gjøres og utrykningskjøretøyene må til enhver tid være klare til ny utrykning. Kurs og øvelser foregår hele tiden. Nye ting kommer til og all kunnskap og ferdigheter må vedlikeholdes. Det er viktig i stressede situasjoner der sekundene teller at alle oppgaver er godt innøvd og at man handler og samhandler på en rolig og effektiv måte. En brannmann må kunne mye, både om bygg, brannforløp, slokking og livredning. Det er også viktig å ivareta sin egen sikkerhet når de jobber.

Beredskapsavdelingen tilbyr også eksternt opplæring. Alle 12-åringer i bergens skolene får brannvern opplæring. Frivillige organisasjoner kurses i skogbrannsløkking og det arrangeres kurs i brannvern og førstehjelp. Det arrangeres skreddersydde kurs innenfor HMS og industrivern for bedrifter.

Dette er *noen* av beredskapsavdelingens viktige oppgaver.

Alarmsentralen Brann Hordaland

Alarmsentralen (110) er selve knutepunktet i Bergen brannvesen. Sentralen dekker 30 kommuner med i alt 58 brannstasjoner i Midthordland, Bergen, Nordhordland og og et par kommuner sør i Sogn og Fjordane. Sentralen betjener nesten 450000 innbyggere. Sentralen tar imot meldinger om brann, ulykker, akutt forurensing, behov for redningsdykkere og for assistanse av forskjellig art. De formidler videre til utrykningsmannskap i hele området.

I tilknytning til alarmsentralen er det et stabsrom. Dette blir brukt ved store aksjoner som krever samarbeid fra mange offentlige instanser og andre. Stabsrommet ble f eks brukt til å koordinere arbeidet i forbindelse med eksplosjon og brann på Sløvåg.

Alarmsentralen er også bemannet døgnet rundt hele året med en vaktkommandør og to operatører på hvert vaktlag. I tillegg er tenisk personale alltid tilgjengelig

De sørger for vår trygghet

Besøket på Bergen hovedbrannstasjon gav oss et godt innblikk i brannvesenets arbeid slik det er over hele landet. De jobber hele tiden systematisk for at vi skal ha en trygg hverdag. Opplæring internt og eksternt er vesentlig. Å påse at lover og regler som gjelder brann sikkerhet blir fulgt i hele samfunnet, er viktig og nødvendig. Å vedlikeholde og forbedre egne rutiner er en del av det daglige arbeidet.

Et besøk hos brannvesenet er hyggelig og svært nyttig. Vi fikk informasjon om enkle tiltak for å gjøre

Høyt hevet - stige og korg på redningsbil

Den nye hovedbrannstasjonen i Bergen

Brannsløkking

Åpen dag på brannstasjonen

NY FASTLEGEFORESKRIFT EIT BOMSKOT ELLER EI HEILT NØDVENDING ENDRING

Samhandlingsreforma legg stor vekt på samarbeid mellom spesialhelsetenesta og kommunehelsetenesta, men også samarbeidet mellom dei forskjellige profesjonane i helsetenesta i kommunane er vektlagt. Men først etter at spesialhelsetenesta hadde definert sine arbeidsoppgåver kom kommunane med i endringsprosessen.

Endring av fastlegeforeskrift er ei av fleire nødvendige tilpassingar til samhandlingsreforma. Det går ikkje an å hevde at ei fastlegeordning som har fungert bra under andre forhold, ikkje treng revisjon når kommunen får tilført nye oppgåver. Kommunane får no i større grad ansvar for forebyggjande helsearbeid og rehabilitering, dessuten treng pasientar som blir tidleg utskrivne frå sjukehus legehjelp. Dette set store krav til til samarbeid mellom helsepersonell som: Legar, fysioterapeutar, ergoterapeutar, logoped og heimetenesta.

Forslag til revidert fastlegeforskrift ser ut til å dekke nokre av dei viktigaste behova for endring. Det er bl.a. foreslått at fastlegen skal :

- ✓ Delta i anna almenlegearbeid i kommunen
- ✓ Ha eit system for å innhente brukar- og pårørandeerfaringar
- ✓ Koordinere forebyggjande tiltak, undersøkelse, behandling, og medisinsk rehabilitering og vere pasientens faste kontaktpunkt gjennom heile forløpet.
- ✓ Tilby øyeblikkeleg hjelp på dagtid
- ✓ Tilby heimebesøk på dagtid til dei som p.g.a. sin helsesituasjon eller funksjonsevne er forhindra frå å møte opp på legekantoret
- ✓ Skal kunne motta bestillingar på SMS og E-post

Spesielt blandt eldre er det mange som ynskjer meir heimebesøk, betre tid ved konsultasjonar og betre kvalitet på kontaktpunktet på legekantoret.

Det er mogeleg at både legeföreininga og pasientorganisasjonane kunne vore trekt meir inn i arbeidet med foreskriftene. Men ei tilpassing til dagens situasjon er heil nødvendig sett frå pasientane sitt ståsted.

Dagunn Klakegg

SOFUSTANKER

- Bom igjen, mælte fruene bak avisen ved frokostbordet en regntung maimorgen. Det gikk en støkk gjennom Sofuskroppen. Hva hadde jeg glemst nå da? Fødselsdag eller bryllupsdag var det ikke. Kanskje nytt plagg eller ny frisyre? Blikket strøk fort over hennes etter hvert ruvende men stadig attråverdige korpus. I denne begredne morgenstund var det best å holde fingrene fra fatet. Verken nye klær eller frisyre var å skue. Ikke kunne jeg heller erindre å ha etterlatt uryddete fotefar i det sofuske hus i det forgagne døgn. - Hva da, min kjære, ytret jeg med min meste morgenmyke stemme. Bomsta-sjoner, de skyter opp som paddehatter. Vi bilister løppes alle vegne. Ikke verre, jeg sukket lettet og ga et stille nikk. Men sant og si synes jeg det ikke er så galt at brukerne betaler for bredere veger, benking av svinger, tryggende midt-delere, større fart og kortere køer. Vi som har råd til motorsterke fartsvidundere som spyr ut giftige klimagasser, må kunne bære noen kostnader for det gode billiv. Det ble ingen diskusjon. Uenigheten var for stor og stunden innlot ikke til det, så vi roet ned med en ekstra søtkjeks til kaffeslurpen. Fred og fordragelighet rådde atter ved frokostbordet.

Fred og fordragelighet er mangelvare i telenorets indiske datterselskap Uninor. Indiaeventyret splitter både høy og lav. Styreleder Norvik i Telenor fikk reisepasset påskrevet av Trond Giske og måtte gå. Det var senvirkningen etter bruduljene ved juletider da Baksaas ønsket å selge TV2-aksjene og heller støtte aksjekjøp for A-pressen. Statsrådets løsmunnete nachspielsyning etter julebordet om saken, tente brann i partirosenes leir. Politiske og telenorske topledere rykket i ettertid ut per fly til India i forsøk på å berge investeringer for 17 milliarder gode norske kroner i Uninor. Hvis Telenor må trekke seg ut etter påstått lisensnusk og korrupsjonsbeskyldninger, forlises også 40 tusen mobilabbonenter og 17000 arbeidsplasser i India. Baksaasen var ikke snauere enn at han underveis uttalte at det kunne få konsekvenser for økonomigiganten India om ikke verdens investorer kan stole på sikkerhet og forutsigbarhet for investeringene sine. Det dreier seg også om våre penger og aksjer. Staten eier 56% av aksjene i Telenor. Dermed er det også folkets penger og eie. Plaster på det såret er at driftsresultatet for 2011 er såre godt. Det gir godt utbytte for oss med spare-

penger i teleaksjer. Økonomenes finurligheter er sannelig forunderlige.

Gran Canaria ble som planlagt frekventert medio mars. Flukten fra de heimlige lavtrykkene kan inspirere til så mangt. Ett er for eksempel stjålne gammelmansblikk på luftige damer i strandkanten. Men fruene vokter gemalens flakkende øyne med falkeblikk når herlighetene saumfares. Mot irettesettende ordgyteri hjelper det lite med forklaring om akutt solblindhet og lemus i øyekroken. Et annet er utmarsj hvor vi staver oss av gårde på bratte fjellstier mot utfordrende topper ved hjelp av gåstokker og handmakt. Der henter vi ny energi fra den klare luft, tror vi. Resultatet blir helst at vi sovner ved solnedgang i stedet for å nyte kveldskosen.

EU sine grunnvoller og innvoller rystes stadig hardere. Spareiltakene etter år med 'Etter oss kommer syndfloden'- holdning i EU-landenes finanser, har ført til at stadig flere nå lider under den sure svie etter å ha levd over evne. Bekymringen i EU-landene og USA over den finanspolitiske krisen bare øker. Hellas er for tiden verstingen som kan velte hele spillet. Om de drukner blir det Drakmer for grekerne. Hvordan eurokrisen ender, plager oss telepensjonister lite. Vi føler oss trygge på at pensjonene våre øker sakte og sikkert.

Rettsaken etter udåden på Utøya var et 10-ukers maratonløp. Etter en uke hadde de fleste fått nok. Men TV og aviser sto på med billedløse tekstreferater av det som ble sagt og utallige analyser av misdederens sjel og sinn, i forsøk på å forstå det uforståelige. Vi fikk glimtvis se og føle drapsmannens følelseskulde. Hadde det vært bedre om han hadde grått over sin misgjerning og vist anger i stedet for et steinansikt? Han må være mentalt sterk som greier å holde masken og ikke bryte sammen. Selv psykiatriens fagekasperter strides om ugjerningsmannens sinnstilstand. Hvordan kunne et forsømt norsk barn utvikle seg til et drapsmonster? Om det hadde vært en utlending, hadde vi forstått det bedre da? Uansett er saken klar nok for livslang innburing, uaktet om han er rett eller gal.

Bøndene kom skjært ut i årets jordbruksopprør. Regjeringen fikk passet sitt påskrevet på opprørske rundballer i veikantene, bebudet brødmangel og tidvis traktor-

sperre på veiene. Heller brødløs enn rådløs der i gården. Vi med grønne fingrer, blomsterhager og hytte på bygda forstår lite av dette. Vi kan da godt spise kaker om det blir tomt for brød.

- Nå er det slutt, konstaterte min gode fru ved ettermiddagskaffen. Jeg fikk den nesten i vrangstrupen. - Nå igjen, tenkte jeg en smule engstelig. Hva da? - Statskirken. Stortinget endrer Grunnloven, leste hun fra kveldsavisen. Alle tro og livssynssamfunn stilles nå likt. 'Kirken den norske' skal selv utnevne sine proster og biskoper uten politisk innblanding. Det kan bli skikkelig baluba. Etter hvilke kriterier da, undret jeg. De som er best til å predike, eller til å fange nye sjeler eller som får best oppmøte i kirka? Kanskje blir det mer sang og spill og løyer og mindre tekstlesing i kirkehuset når det blir konkurranse om bønneplasser og menighetslemmer? Jeg så for meg rocka bønnemøter med negro spirituals som vi har sett glimt av på TV fra amerikanske sjelemøter. - Det kan bli spennende å se fram til, kommenterte jeg, og bevilget meg en ekstra sukkerbit til kaffetåren av lutter glede.

Mai er den store konfirmasjonsmåneden. 'Der går Norges fremtid!' Det var en forstandig kommentar da vi bivånet proseksjonen av 15-åringene som toget ut i den lyse maidagen etter en borgerlig konfirmasjon. Tradisjonen markerer overgangen fra barn-dom til ungdom, mens forberedelsene forut gir de unge åndelig ballast, selvinnsikt og menneskerespekt, om alt funker som det skal. Og ikke minst rause gaver fra slekt og venner. Sofusen husker godt følelsen av velstand dagen derpå, da det var ut å gå for ødsle bort noen gavekroner på unødvendig luksus.

Vi kan saktens finne mye å besvære oss over om vi leter. Vårværet var heller elendig, men vi har stått han av. Det grønnes i lavlandet og snøen minker i nord. Da er det godt å vite at sommeren er i kjømda. La oss glede oss over fuglesang og vårbloster, selv om vårens lønnsoppgjør ikke gledet alle. Sofus ønsker alle en riktig god sommersommer.

Sofus

SPRÅKET VÅRT

Vet vi alltid hva vi snakker om? Pussig spørsmål kanskje, men språklige snurrepiperier opplever vi daglig, både i tale og skrift. I denne språkspalten skal vi se nærmere på hva som skjuler seg bak ordene. Språk er spennende, man ser hele tiden nye sammenhenger, og som i bridge blir man aldri utlært.

Selv om det vestromerske riket gikk i oppløsning i så tidlig som i 476, ble språket flittig benyttet ved universiteter og andre læresteder i Europa. I middelalderen var det latinske språket så dominerende og hadde sånn prestisje at det var vanlig å oversette sitt eget navn til latin. Ludvig Holberg, som selv var en kjenner av språket og skrev sine epistler på latin, harselerte grundig over dette i sine komedier. Den norske studenten Rasmus Berg som var i København for å studere til prest, syntes navnet var så simpelt at han omsatte det til latin: **Erasmus Montanus**.

Men han var på ingen måte den eneste. Til og med nasjonalitetsnavnet 'nordmann' ble omsatt til et ord med *schwung* over! Av *arct* (nord) og *ander* (mann) fikk man **Arctander** (nordmann). Olaus Arctander høres da mye finere ut enn Ola Nordmann!

Og med det samme vi har en kar som Olaus Arctander i tale, og som også er fortrolig med begreper som arktiske og antarktiske strøk, forteller at hvis vi ikke synes *nordlys* er noe for øret, kan vi bytte det ut med **aurora borealis**, og sydllyset erstatter vi med **aurora australis**, sier han.

Sa du *Nordstjerna*? Nei, den har vi for lengst døpt om til **Stella Polaris**.

Så over til ord og uttrykk fra ulike områder og fagfelt som man ofte treffer på, men som ikke er like enkle å finne opprinnelsen til eller hvordan de er sammensatt.

Noen av leserne som har vært i utenriksfart i sin ungdom, har kanskje kjøpt sigaretter eller andre varer i **slappkista** eller **slappen**. Nå er nok denne 'kiosken' en saga blott, og stuerten har fått andre oppgaver. Opphavet (etymologien) til dette rare uttrykket er **slop-chest**. *Slop* betyr 'vide sjømannsbukser', og *chest* betyr skuffe, jf. chest of drawers, som betyr kommode. Det var jo en slags kommode eller kiste nødvendighetsartiklene ble oppbevart i når man dro på langfart.

Når man først er på sjøen i seilskutetiden, kan man ikke unngå et ord som er en viktig del av riggen og som har fått mange uttale- og skrivevarianter. Noen holder hardnakket på at **baugspryd** har noe med 'pryd' å gjøre, andre at sisteleddet er 'spyd'. Sisteleddet i **baugspryd** er nederlandsk som så mange andre ord og uttrykk fra båt- og sjøliv, og hele ordet er satt sammen av *baug* + *spryd*, ikke *baugs* + *pryd*. På engelsk heter det *bow-sprit*. *Spryd* og *sprit* har med spredning av seilet å gjøre.

Teleskopord

Etter hvert som den teknologiske utviklingen skrider frem, finner man nye måter å lage ord på. *Teleingeniørene*, som er fortrolige med 'ord' som **bit** og **transistor**, har kanskje ikke tenkt over at her er det *binary* + *digit* som er blitt til **bit**.

I transistor er det de fem første bokstavene i transfer som er brukt, og de fem siste bokstavene i resistor. *Transfer* + *resistor* er blitt til **transistor**.

Esso er et kjent amerikansk oljeselskap. Hvordan har det merkelige ordet oppstått? Jo, ordet er satt sammen av to ord som opprinnelig var navnet på oljeselskapet: *Standard Oil*. Tar man første bokstav i begge ord og setter dem sammen, får man et ord som er lett å si – enten vi sier det på engelsk eller norsk. *Esso*, enkelt og greit for taleorganet!

Scania Vabis er navnet på en stor lastebilfabrikk. Scania er det latinske navnet på *Skåne*. Men hva med navnet Vabis, er det og latin? Det lyder og ser unektelig slik ut. Men nei, det er overraskende nok en forkortelse for *Vagn Aktiebolaget i Södertälje*.

Det danske tallsystemet/den danske tellemåten.

Hvis vi legger sommerferien til Danmark, må vi over **Skagerak**. Navnet betyr 'Den rake retning ved Skagen'. Skagen (av norrøn *skagi*) betyr *odde*, *rak* betyr *rett*, *bein*, *rak*.

Tallsystemer har vi både hatt og har mange av. Alle har vel svettet over romertallene, og ingeniører og teknikere bruker det binære eller to-tallsystemet i sitt daglige virke.

Det geniale og mest brukte tallsystemet er imidlertid ti-tallsystemet med sifrene 0 til 9, men i Danmark opereres det med det merkelige 20-tallsystemet eller *snes*. Dette er veldig uvanlig, bare fransk tellemåte har rester av dette.

Det er når vi skal angi tall fra femti at de skiller seg ut fra ti-tallsystemet. Hvis vi tar utgangspunkt i tallene *tres*, *firs* og *fems*, som betyr hhv. 60, 80 og 100, kan vi saktens spørre hvordan dette kan henge sammen.

Nøkkelordet her er det norrøne ordet **sinn**, som betyr gang. Ordet kjenner jeg bare i ett norsk uttrykk: *noen sinne*, og betyr *noen ganger*. På dansk er det fortsatt i bruk, og heter *sind*, med bøyingsformen *sinds*.

For å finne ut hvordan tallet fems kan være det samme som hundre, må vi si **fem sinds tyve**, altså *multiplisere fem med tjue*. Det blir 100. Noen ganger ser man skrevet *tresindstyve*, *firsindstyve*, *femsindstyve* for hhv. 60, 80 og 100.

Så var det problemet med de tierne som ligger mellom 60 og 80, og mellom 80 og 100. Her må jeg minne om at det ikke er ukjent for oss nordmenn å bruke uttrykk som *halvfemtrømming* om en båt med fire og et halvt rom. *Halvannen* istf. en og en halv og *halvannet hundre* istf. hundre og femti er vanlig i norsk også i dag. Tallet 450 kan også uttrykkes på godt norsk med *halvfemthundre*, selv om det er sjelden å høre i dag.

Etter dette skal altså tallet 50 uttrykkes med *halvtres*, 70 være det samme som *halvfjers*, og *halvfems* være halvveis mellom 80 og 100, altså 90. NB! Legg merke til at 'fems' ikke brukes når det står alene, da sier danskene 'hundre'.

Er du i en dansk butikk og betaler med en hundrelapp for en vare som koster 25 danske kroner, så vet du nå at du skal ha tilbake *fem* og *halvfjers kroner*.

Obs!

I Danmark kan man oppleve å få følgende spørsmål: «Hvornår smager en Bayer bedst?»

Da er det at man skal vise seg som en sann Danmarks-venn og si med ettertrykk og innlevelse: «**Hver gang!**» (Fritt etter Storm P.)

GOD Danmarks-FERIE!

Har du spørsmål eller pussige ord og uttrykk som du ønsker å dele med leserne, send melding til rbnylund@online.no eller ta kontakt med redaktøren.

FORENINGSNUMMER OG ADRESSER

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENSIJONISTFORENING

Her møter du venner og kolleger og oppfrisker gamle minner.

ARENDALE	Finn Egil Halvorsen	Lensmannsvn. 23	4815 Saltrød	37 03 08 26	952 58 324	tparendal@telepensjonistene.no
BERGEN	Roy Knag Jæger	Postboks 7150	5020 Bergen	56 14 81 02	915 38 870	tpbergen@telepensjonistene.no
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	416 95 790	tpbodosalten@telepensjonistene.no
DRAMMEN	Henning Torsby	Skogervn. 2B	3041 Drammen	32 81 95 24	911 40 761	tpdrammen@telepensjonistene.no
FORNEBU	Truls Erik Langeggen	Postboks 214, Sentrum	0103 Oslo	22 11 51 61	900 29 271	tpsentraleenheter@telepensjonistene.no
GJØVIK	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss		905 79 297	tpgjovik@telepensjonistene.no
GLÅMDAL	Aina Holen	Eidemsøgt 8	2212 Kongsvinger	62 81 43 60	905 44 578	tpglaamdalen@telepensjonistene.no
GUDBRANDSDAL	Åse Nordnes	Fyrvn. 10	2670 Otta	61 23 04 98	902 67 965	
HAMAR	Kåre Garmager	Myrveien 3	2320 Furnes	62 35 00 70	905 99 702	tphamar@telepensjonistene.no
HARSTAD OG OMEGN	Elisabeth Markussen	Utsikten 18	9406 Harstad	77 01 79 76	957 70 128	tpharstadomegn@telepensjonistene.no
HAUGESUND	Jacob R. Utvik	Fred. Kolstøsgt. 5	5532 Haugesund	52 72 26 56	907 52 637	tphaugesund@telepensjonistene.no
HELGELAND	Oddvar Ulvang	Askeladdveien 25	8800 Sandnessjøen	75 04 30 16	413 33 665	tphelgeland@telepensjonistene.no
KRISTIANSAND	Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	tpkristiansand@telepensjonistene.no
KRISTIANSUND	Ingeborg Enge	Furuveien 7	6511 Kristiansund N	71 67 43 05	452 99 033	tpkristiansund@telepensjonistene.no
LARVIK	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	tplarvik@telepensjonistene.no
LEVANGER	Marit Wikhammer	Okkenhaugvn. 12F	7600 Levanger	74 08 13 62	911 32 019	
LILLEHAMMER	Helge Tordhol	Ekromskogen 38D	2624 Lillehammer	61 25 08 88	905 20 192	tplillehammer@telepensjonistene.no
LILLESTRØM	Ragnhild Dehli	Gamle Rovenv. 39	1900 Fetsund	63 88 14 22	906 47 064	tplillestrom@telepensjonistene.no
LOFOTEN	Kjell Tettie	Postboks 2	8309 Kabelvåg	76 07 83 12	911 79 473	tplofoten@telepensjonistene.no
MOLDE	Annbjørg Megard	Øivindsveg 32	6429 Molde	71 25 32 77	452 05 836	tpmolde@telepensjonistene.no
NAMSOS	Wenche Fahsing	Niels Bjørums gt. 38B	7800 Namsos	74 27 14 17	958 65 851	tpnamsos@telepensjonistene.no
NARVIK OG OMEGN	Greta Arntsen	Myrv. 5	8517 Narvik	76 94 12 00	984 68 881	
OSLO	Dagfinn Husmo	Postboks 1088, Sentrum	0104 Oslo		906 35 850	tposlo@telepensjonistene.no
RINGERIKE	Olav Hunderi	Asbjørnsensgt 8A	3513 Hønefoss	32 12 13 50	xxx 23 634	tpringerike@telepensjonistene.no
SANDEFJORD	Yngve Stentun	Lahelleveien 117	3218 Sandefjord	33 45 12 14	911 44 433	tpsandefjord@telepensjonistene.no
SOGN OG FJORDANE	Oliv Ottesen	Skjæret 27	6800 Førde	57 82 14 87	412 78 159	tpsognogfjordane@telepensjonistene.no
STAVANGER	Berit Kopren	Peer Gyntsv. 4	4019 Stavanger	51 87 01 46	900 47 814	tpstavanger@telepensjonistene.no
STEINKJER	Kirsti Leiros	Muusøra 3F	7670 Inderøy		917 63 045	tpsteinkjer@telepensjonistene.no
TELEMARK Postadresse	Elsie Marit Hansen Ragn. Olsen-Fjelstad	Høyenlia 23B Jernbanegt 23	3728 Skien 3916 Porsgrunn		472 85 760 901 02 687	tptelemark@telepensjonistene.no
TROMSØ	Roar A. Johannessen	Henrik Wergelandsv. 24	9007 Tromsø	77 61 82 33	907 31 178	tp tromsø@telepensjonistene.no
TRONDHEIM	Marie Aashagen	Nedre Flatåsv. 170	7099 Flatåsen	72 58 03 51	971 29 908	tptrondheim@telepensjonistene.no
TØNSBERG	Inger Heldal Anderson	Ospebakken 7	3153 Tolvsrød	33 33 02 94	906 09 101	tp tonsberg@telepensjonistene.no
VALDRES	Sigbjørn Kullhuset	Søreng	2910 Aurdal	61 36 51 16	901 20 257	tpvaldres@telepensjonistene.no
ØSTFOLD	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhaugen	69 12 70 24	917 24 895	tpostfold@telepensjonistene.no
ÅLESUND	Helge Haram	Olivermarka	6260 Skodje	70 27 51 30	908 51 360	tpaalesund@telepensjonistene.no

Irritasjon som snudde til rein lukke

Frå Oldemorbloggen

Oldemor, Åshild Bjelland Kalleklev, med sin nye vener.

Igår, laurdag, slik midt utpå dagen sa ma'en min lett henslengt: me får forresten gjester ikveld kl 2000. Å, sa eg, kven? Då han svara var det at min irritasjon tok kraftig til. Det viser seg at i ein leiligheit i nabohuset er det flytta inn ein familie på tre, eit ektepar og ei dotter på snart sju. Dei er frå Sudan. Eg har sett mannen og ho vesle jenta på avstand fleire gonger, men aldri kona.

Ma'en min, som ofte jobbar ute, har komt i snakk med desse folka og ein dag i forrige veke avtalte dei at laurdag kl sju skulle dei koma til oss. Dvs, han hadde oppfatta at det var kl åtte dei ville kome. Og på mannfolkvis hadde han gløymt å sei det til meg. Eg må sei at eg

blei stram i maska, kjempestram, og de veit korleis det er når me damene blir strame i maska. Då er det ikkje mykje lystigt som kjem til overflata. Han meinte at norskkunnskapen deira var sær s dårleg. Fy flate, sa eg, endå verre og kva skal me servera? Treng ikkje servera noko, sa han. Eg sukka, typisk mannfolk, klart at det måtte serverast, det er jo vanleg folkeskikk. Sur var eg og på butikken gjekk me til innkjøp av ost og kjeks.

Klokka sju ringte det på døra. (Hugs at han hadde sagt kl åtte til meg). Kjem dei alt, sa eg, eg hadde ikkje byrja å laga til osten og kjeksa. Ma'en sa då, at du veit at i andre land er dei ikkje så nøye på tida som her i landet.

Då var det at underet starta, inn kom det ei heilt vidundeleg og triveleg dame og dotter hennar, mannen var blitt heime pga sjukdom. Ho hadde gått på norskurs i to månader, og me vart heilt imponert over kva ho hadde fått med seg av norskkunnskap på den korte tida. Dama hadde med seg ei kjempegod kake ho hadde laga. Me hadde ein sær s triveleg kveld og då ho sa at no skulle dei gå heim, syns eg det var alt for tidleg, tida hadde floge. Eg kjenner enno kor glad eg er inni meg over kvelden igår.

Idag har me avtale om å gå i Eventyrvegen kl 1100, og eg gler meg til å visa dei alle eventyra. Denne dama, namnet er vanskeleg å hugse, hadde høyrte eventyret om Raudhette og ulven. Ho jobbar i ein barnehage tre dagar i veka. Heime var ho universitetsutdanna og hadde vore lærar i økonomi i sju år.

LEDER	Anni Milward	Rudslåtten 9	2830 Raufoss	61 19 10 54	905 79 297	annimilw@online.no
NESTLEDER	Mai Britt Løken	Nordlitoppen 35	1743 Klavestadhaugen	69 12 70 24	917 24 895	m-brloek@online.no
SEKRETÆR	Arne Aastorp	Hesteskoveien 14	1484 Hakadal	67 07 54 92	909 82 651	arne.aastorp@online.no
KASSERER	Kjell Engen	Einerbakken 5	2827 Hunndalen		916 43 027	kjellengen@online.no
STYREMEDL.	Nils Bøe	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	412 94 159	nils.boe@c2i.net
	" Wenche Fahsing	Niels Bjørums gt. 38B	7800 Namsos	74 27 14 17	958 658 51	
	" Bjarne Ulvang	Myrholtet 242	5142 Fyllingsdalen	55 16 38 65	416 12 005	audnulva@online.no
	" Eva-Marie Kvelland	Vekterv. 73	0681 Oslo	22 19 76 90	415 69 388	evamar@online.no
	" Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	berolafs@online.no
VARAMEDL.	Dagunn Klakegg	Elvevegen 5	6800 Førde	57 82 14 21	416 69 849	daklakeg@online.no
	" Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand S	38 09 13 34	901 65 520	ingsikal@online.no
	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
REVISOR 1	Sigrid Ranheim	Krokveien 13	1481 Hagan	67 06 18 95	909 25 624	sigrra@online.no
REVISOR 2	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	32 85 22 40	901 84 857	khj@online.no
VARAREV.	Kitty Fossum	Østaveien 60	1476 Rasta	67 90 16 87	911 95 947	kitty.fossum@getmail.no
REDAKTØR	Berit Nylund	Vassteigen 106	5141 Fyllingsdalen	55 12 30 76	913 83 587	beritnyl@online.no
TELEPENJONISTEN						
REDAKTØR	Hans Karsten	Bruket 4P	1621 Gresvik	69 32 72 27	905 45 712	tpnettavisen@telepensjonisten.no
NETTAVISEN	Karlsen					

Helgeland Telepensjonistforening

Leder Oddvar Ulvang

Helgeland Telepensjonistforening avviklet sitt årsmøte 15. februar 2012.

Følgende styre ble valgt:

Leder: Oddvar Ulvang (Sandnessjøen)
Nestleder: Rigmor Bosness (Sandnessjøen)
Kasserer: Ingvard Johansen (Sandnessjøen)
Sekretær: Marta Rønning (Sandnessjøen)
Styremedlem: Eilif Dagsvik (Mosjøen)
Styremedlem: Jorunn Jakobsen (Mo i Rana)
Styremedlem: Karl Bratland (Brønnøysund)
Vararepresentant: Bjørg Øhrling (Sandnessjøen)

Helgeland Telepensjonistforening omfatter geografisk området mellom grensen mot Trøndelag i sør og Saldfjellet i nord. Foreningen har i dag 134 medlemmer – de fleste lokalisert i de fire byene Mo, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Felles aktiviteter i foreningen er begrenset av den store geografiske spredningen på medlemmene. For å bøte noe på dette er det valgt styremedlemmer fra alle de fire byene, slik at kontaktene mellom medlemmene og styret skal være best mulig. Eneste felles møte med medlemmene er årsmøtene, som siste gang talte 31 medlemmer.

Foreningens faste fellesaktivitet de siste årene har vært en tur eller to pr. år. Det har ført til at mange medlemmer har stiftet

bekjentskap med St.Petersburg, Estland, Finland, Åland, Praha, Italia og Skottland, foruten en del innenlandske steder. I 2009 hadde foreningen to turer, en til Lofoten 18-21. mai med 26 deltakere, og en til Den Gylne Omvei i Nord-Trøndelag 30. august - 2.september med 29 deltakere.

I de siste to årene hadde foreningen en seks dagers tur til Husøy på Senja i 2010 med 39 deltakere. I 2011 hadde vi en seks dagers tur til Vestlandet, på den såkalte Atlanterhavsveien. Turen gikk fra Helgeland 3. juni med 39 deltakere.

Ettersom styremedlemmene er fordelt på fire forskjellige steder blir styremøtene avviklet som telefonkonferanser. Dette fungerer meget bra. Etter de nye vedtektene,

som ble vedtatt på årsmøtet i 2011, er det innenfor Helgeland Telepensjonistforening anledning til å ha lokale klubber på flere steder i det gamle teleområdet. Det er laget en klubb i Sandnessjøen, mens man i Brønnøysund har valgt å bruke Tele Vel som sin lokale «klubb». De har bl.a. en hytte, som brukes som velferdshytte for medlemmene.

I flere av byene på Helgeland, samles medlemmene til en prat og en kopp kaffe en gang i måneden. Det er viktig er at forholdene legges til rette for medlemmenes trivsel i pensjonisttilværelsen.

Foreningen har fremdeles et visst tilsig av nye medlemmer, så medlemstallet har holdt seg noenlunde stabilt, selv om vi naturlig nok også har en viss naturlig avgang.

Nytt styre i Bodø Telepensjonistforening

Leder	Gerd Blomstrand Kristensen,
Nestleder	Wenche Arntzen,
Sekretær	Arne Kjell Dahlmo,
Kasserer	Tove Mari Kilskar,
Styremedlemmer:	Nils Bøe, Rigmor Dahn, Turid Wensell,
Varamedlemmer:	Randi Rønning Nilsen og Ellen Berghulnes

Nils Bøe er leder for Eldrerådet i Bodø kommune og varamedlem til Eldrerådet i Nordland.